

การก่อการร้ายในอินเดียหลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 *

Terrorism in India after the 9/11 terrorist attacks

อภิวัฒน์ วัฒนพงษ์ (Apiwat Watthanapong)**

บทความนี้สำรวจภาพรวมของเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินเดียหลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 โดยมีการนำเสนอนิยามการก่อการร้ายของอินเดีย เหตุการณ์การก่อการร้ายในอินเดีย และการตอบสนองต่อปัญหาการก่อการร้ายในสมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีอตัล พิตารี วัชปายี (ค.ศ. 2001-2004) และรัฐบาลนายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงห์ (ค.ศ. 2004-2013) ซึ่งในสมัยรัฐบาลของมานโมฮัน ซิงห์ต้องเผชิญกับการก่อการร้ายที่เพิ่มสูงขึ้นจึงนำมาสู่การใช้มาตรการที่หลากหลายทั้งการปรับปรุงกลไกภายในประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงดังกล่าว นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นดังกล่าวด้วย

คำสำคัญ: การก่อการร้ายในอินเดีย สมัยรัฐบาลของมานโมฮัน ซิงห์ ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ

This article examines terrorism in India after the 9/11 terrorist attacks by presenting India's definitions of terrorism, the terrorist strikes in India and the Atal Bihari Vajpayee (2001-2004) and Manmohan Singh (2004-2013) governments' response to them. Terrorist Attacks had increased significantly in the Manmohan Singh Government, so multipronged measures were utilized for encounter this national security threat. Futhermore, resolutions related to this issue will be offered.

Key word: terrorism in India, the Manmohan Singh government, national security threat

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง อินเดียกับภัยคุกคามความมั่นคงด้านการก่อการร้ายยุคหลังเหตุการณ์วินาศกรรม 11 กันยายน ค.ศ. 2001 : กรณีศึกษาการจัดการกับการก่อการร้ายในสมัยของนายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงห์ (ค.ศ. 2004-2013) หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ This article is part of the thesis on India and the Security Threat of Terrorism after the Events of September 11, 2001 : Case Study of Terrorism Management in the Time of Prime Minister Manmohan Singh (2004-2013), M.A. (Political Science), Faculty of Political Science, Thammasat University.

** นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ email: a_w120687@hotmail.com อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศ.ดร.จรัญ มะลูลีม A graduate student in International Relations and Diplomacy, Faculty of Political Science, Thammasat University, email: a_w120687@hotmail.com, Thesis Advisor: Professor Dr. Jaran Maluleem.

บทนำ

หลังจากเกิดเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐอเมริกาได้ประกาศในที่ประชุมสภาครองเกรสเมื่อวันที่ 20 กันยายน ค.ศ. 2001 มีเนื้อหาส่วนหนึ่งว่า “... ทุกชาติ ทุกภูมิภาค ขณะนี้ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกอยู่ข้างเราหรืออยู่ข้างผู้ก่อการร้าย” (Jones, n.d.) เสมือนหนึ่งเป็นการประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย (War on Terror) และยังสามารถนำสหรัฐฯ เข้าสู่การทำสงครามต่อต้านกลุ่มผู้ก่อการร้ายในพื้นที่ต่างๆ ของโลก โดยเริ่มจากการทำสงครามในอัฟกานิสถานเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2001 ซึ่งได้อ้างว่ารัฐบาลตาลีบันและอัฟกานิสถานให้การสนับสนุนและเป็นฐานที่มั่นของผู้ก่อการร้ายกลุ่ม อัลกออิดะฮ์ (Al Qaeda) ภายใต้การสนับสนุนของโอซามา บินลาเดิน (Osama Bin Laden) ตามมาด้วยสงครามในอิรักเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2003 เพื่อโค่นล้มซัดดัม ฮุสเซน (Saddam Hussein) ซึ่งสหรัฐฯ ได้อ้างว่าอิรักมีอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction) ไว้ในครอบครองและยังมีรัฐบาลที่ไม่เป็นประชาธิปไตยและละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอินเดียจะไม่ได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ ในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายอย่างเป็นทางการเหมือนสหราชอาณาจักรและประเทศอื่นๆ แต่เหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ก็ได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ และอินเดียมีความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกันมากยิ่งขึ้น (กนกพรพรณ อยู่ชญา, 2549: 245)

จากการจัดอันดับ 100 เหตุการณ์การก่อการร้ายที่รุนแรงที่สุดตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 จนถึงปี ค.ศ. 2011 มีเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินเดียติดอันดับ จำนวน 5 เหตุการณ์ ได้แก่ การโจมตีเมืองมุมไบ (Mumbai) เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 2006 (อันดับ 5) และเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 (อันดับ 13) การโจมตีเมืองเมดิเนปุระ (Midnapore) เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ. 2010 (อันดับ 31) การโจมตีเมืองตันเตวาดา (Dantewada) เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ. 2010 (อันดับ 87) และการเกิดระเบิดต่อเนื่องในเมืองนิวเดลี (New Delhi) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 2005 (อันดับ 90) (Institute for Economics and Peace, 2012: 50-51) แสดงให้เห็นว่าอินเดียยังต้องเผชิญกับการก่อการร้ายในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม โดยส่วนใหญ่อินเดียจะประสบกับทั้งการก่อการร้ายสากลซึ่งหมายถึงความขัดแย้งในรัฐจัมมูและแคชเมียร์และการก่อการร้ายภายในประเทศ (Home-grown) ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากผู้ที่มีแนวความคิดชาตินิยมและผู้สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดน (Institute for Economics and Peace, 2012: 17)

เหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ในสหรัฐฯ ตรงกับสมัยของนายกรัฐมนตรีออตล พินาร์ วิชปารี (ค.ศ. 2001-2004) ของอินเดีย หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว การก่อการร้ายในอินเดียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น รัฐบาลอินเดียจึงต้องดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีการพิจารณาประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย (POTO) ซึ่งจะทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการปราบปรามการก่อการร้ายและอายัดเงินทุนของกลุ่มก่อการร้ายได้ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ผ่านญัตติในสภาสูง (กนกพรพรณ อยู่ชญา และศราววุฒิ อารีย์, 2545: 253-254) นอกจากนี้ ยังมีความพยายามในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศและกรอบความร่วมมืออาเซียน

ต่อมาในสมัยของนายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงห์ ระหว่างปี ค.ศ. 2004-2013 เหตุการณ์การก่อการร้ายทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเหตุการณ์ก่อการร้ายที่สำคัญ มีอาทิ เหตุระเบิดในเมืองมุมไบเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 ซึ่งการก่อการร้ายดังกล่าวเป็นเหตุการณ์รุนแรงที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก (กนกพรรณ อยู่ชา, 2552: 137) และยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมของอินเดียในภาพรวมด้วย รัฐบาลอินเดียสมัยนั้นจำเป็นต้องมีมาตรการตอบโต้เหตุการณ์การก่อการร้ายที่มีความเข้มข้นและหลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น ทั้งการจัดให้มีการเจรจากับกลุ่มผู้ก่อการร้าย การเสริมสร้างความร่วมมือทวิภาคีกับประเทศอื่นๆ อาทิ สหรัฐฯ และปากีสถาน ความร่วมมือระดับภูมิภาค อาทิ ASEAN BIMSTEC และ SAARC และความร่วมมือระดับโลกคือ สหประชาชาติ (UN) เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงร่วมกันของหลายประเทศ

โดยสรุป หลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ในสหรัฐฯ เป็นต้นมา เหตุการณ์การก่อการร้ายทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และปัญหาการก่อการร้ายได้กลายเป็นประเด็นร้อนที่ได้รับการกล่าวถึงเป็นอย่างมากในเวทีสำคัญต่างๆ ประเทศทั้งหลายที่ได้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากเหตุการณ์การก่อการร้ายให้ความร่วมมือกับสหรัฐฯ เพื่อต่อสู้กับการก่อการร้ายซึ่งเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงร่วมกันรวมทั้งประเทศอินเดีย ดังนั้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาพรวมของเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินเดียหลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 โดยจะมีการนำเสนอสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกเป็นบทนำ ส่วนที่สองเป็นนิยามการก่อการร้าย ส่วนที่สามเป็นการก่อการร้ายในอินเดีย ส่วนที่สี่เป็นการจัดการปัญหาการก่อการร้ายในสมัยของรัฐบาลนายกรัฐมนตรือตล พิหารี วัชปายี (ค.ศ. 2001-2004) และรัฐบาลนายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงห์ (ค.ศ. 2004-2013) ส่วนที่ห้าเป็นข้อเสนอแนะ และส่วนสุดท้ายเป็นส่วนสรุป

นิยามการก่อการร้าย

ในปัจจุบันมีการให้คำจำกัดความคำว่า “การก่อการร้าย” (Terrorism) ที่มีความแตกต่างหลากหลายกันมากกว่า 100 ความหมาย ซึ่งยังไม่มีนิยามความหมายของคำศัพท์ดังกล่าวที่ทุกประเทศให้การยอมรับอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ การกำหนดความหมายจะขึ้นอยู่กับมุมมองหรือการตีความของแต่ละคนเป็นสำคัญ และต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนการให้คำนิยามของตนเอง รวมทั้งอาจมีการเปลี่ยนแปลงความหมายไปตามกาลเวลาอีกด้วย การให้ความหมายของการก่อการร้ายนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1945 จนถึงปี ค.ศ. 2004 มีทั้งที่กำหนดไว้โดยนักวิเคราะห์หรือผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานด้านความมั่นคงของภาครัฐ ระเบียบข้อกฎหมาย และองค์กรระหว่างประเทศ (ดลยา เทียนทอง, 2550: 8-31) โดยมีตัวอย่างที่สำคัญดังนี้

Alex P. Schmid สรุปนิยามการก่อการร้ายว่า “... เป็นการปลุกเร้าให้เกิดความกังวลโดยกลุ่มบุคคลที่ไม่เปิดเผยหรือตัวแสดงรัฐใช้ความรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อเหตุผลทางการเมือง อาชญากรรมหรือเป็นนิสัยที่แปลกเฉพาะ ...” (ศราวณี อารีย์, 2550: 51)

สำนักงานสอบสวนกลางของสหรัฐฯ (Federal Bureau of Investigation : FBI) นิยามการก่อการร้ายว่า “... เป็นการใช้กำลังอย่างรุนแรงและผิดกฎหมายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินเพื่อบีบบังคับรัฐบาลหรือ

ประชาชนพลเรือนให้สนับสนุนเป้าหมายทางการเมืองและสังคมของฝ่ายก่อการร้าย ...” (ศราวดี อารีย์, 2550: 52)

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญาของไทย พ.ศ. 2546 ระบุลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามมาตรา 135/1 และ 135/2 ดังนี้ “... เป็นการใช้อำนาจประทุษร้ายหรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ...” และ “...การกระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ...” (ดลยา เทียนทอง, 2550, 20)

องค์การความร่วมมืออิสลาม (*Organisation of Islamic Cooperation : OIC*) ซึ่งมีชื่อเดิมว่า องค์การการประชุมอิสลาม (*Organisation of the Islamic Conference*) ระบุนิยามการก่อการร้ายไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องการทำลายล้างการก่อการร้าย มาตรา 1 วรรค 2 ดังนี้ “... ทุกๆ การใช้ความรุนแรงหรือการคุกคาม ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีแผนก่อความผิดทางกฎหมาย ทั้งต่อส่วนรวมและปัจเจกบุคคล เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้ประชาชนหรือชุมชนจะทำอันตรายต่อพวกเขา หรือเป็นภัยต่อชีวิต เกียรติยศศักดิ์ศรี อิสรภาพ ความมั่นคง หรือสิทธิหรือสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง หรือทรัพย์สินส่วนบุคคลและสาธารณะ ในการทำอันตรายหรือยึดครองหรือจับกุมพวกเขา หรือทำอันตรายต่อทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างประเทศ หรือชุมชนคุกคามต่อเสถียรภาพ บูรณภาพแห่งดินแดน เอกภาพทางการเมือง หรืออำนาจอธิปไตยของรัฐเอกราช ...” (ศราวดี อารีย์, 2550: 61)

สหประชาชาติ (*United Nations : UN*) นำเสนอความหมายของการก่อการร้ายใน UN Resolution Language เมื่อปี ค.ศ. 1999 ดังนี้ “... การก่อการร้ายเป็นการก่ออาชญากรรมทั้งหมดที่คุกคาม ชุมชนบุคคล กลุ่มบุคคล หรือประชาชนทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง และอื่นๆ ...” (ดลยา เทียนทอง, 2550, 28) สำหรับอินเดียมีการให้คำจำกัดความการก่อการร้ายโดยกำหนดไว้ในระเบียบข้อกฎหมายฉบับต่างๆ อาทิ Terrorist and Disruptive Activities (Prevention) Act ปี ค.ศ. 1987, Prevention of Terrorism Act ปี ค.ศ. 2002 และ Unlawful Activities (Prevention) Act ปี ค.ศ.1967 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมปี ค.ศ. 2004 (Government of India, 2008: 25) ทั้งนี้ Unlawful Activities (Prevention) Act ปี ค.ศ.1967 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ. 2004 ได้ระบุถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการก่อการร้ายซึ่งมีความชัดเจนมากขึ้นดังนี้ “ผู้ใดก็ตามที่มีเจตนาคุกคามต่อความเป็นเอกภาพ บูรณภาพ ความมั่นคง หรืออำนาจอธิปไตยของอินเดีย หรือโจมตีทำให้ประชาชนหรือกลุ่มคนในอินเดียหรือในต่างประเทศเกิดความหวาดกลัว กระทำการใดๆ โดยใช้ระเบิด โดนาไมท์ หรือวัตถุระเบิดอื่นๆ หรือวัตถุไวไฟ หรืออาวุธปืน หรืออาวุธร้ายแรงอื่นๆ หรือยาพิษ หรือก๊าซพิษ หรือสารเคมีอื่นๆ หรือวัตถุอื่นๆ ซึ่งมีอันตราย โดยมีลักษณะเป็นเหตุหรืออาจเป็นเหตุทำให้คนเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ หรือก่อให้เกิดความสูญเสีย หรือความเสียหาย หรือทำลายทรัพย์สิน หรือรบกวนการจัดส่งหรือให้บริการที่จำเป็นต่อชีวิตของชุมชนในอินเดียหรือในต่างประเทศ หรือทำให้เสียหาย หรือทำลายทรัพย์สิน หรืออุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการป้องกันอินเดีย หรือเชื่อมโยงกับเป้าหมายอื่นๆ ของรัฐบาลอินเดีย รัฐบาลของรัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ หรือกักขังคนหรือข่มขู่หรือทำให้คนได้รับบาดเจ็บเพื่อบังคับรัฐบาลอินเดียหรือรัฐบาลต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นให้กระทำหรือไม่กระทำการใดๆ ถือว่าเป็นการก่อการร้าย” (Government of India, 2008: 26)

อย่างไรก็ดี แม้ว่ากฎหมายภายในของอินเดียจะดำเนินการปรับปรุงนิยามการก่อการร้ายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากกฎหมายภายในของอินเดียยังไม่ได้ระบุเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่อยู่เบื้องหลังการก่อการร้ายซึ่งมีสาเหตุมาจากการเมือง ศาสนา และอุดมการณ์ต่างๆ ทั้งที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริงของปัญหาการก่อการร้ายที่สำคัญในอินเดีย หากกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อยังไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้ก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาการก่อการร้ายในอินเดียซึ่งยึดโยงอยู่กับการบังคับใช้กฎหมายที่มีการระบุนิยามของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายในอินเดีย

อินเดียนับตั้งแต่ได้รับเอกราชจากอังกฤษเป็นต้นมา ต้องเผชิญกับเหตุการณ์การก่อการร้ายที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกดินแดนและการก่อความไม่สงบไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งเรื่องดินแดนในรัฐจัมมูและแคชเมียร์ การเคลื่อนไหวเพื่อการแบ่งแยกดินแดนของชาวสิกข์ในรัฐปัญจาบ และการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ต่อไปนี้ จะได้นำเสนอความเป็นมาของการก่อการร้ายที่สำคัญในอินเดีย ดังนี้

รัฐจัมมูและแคชเมียร์ (Jammu and Kashmir) สาเหตุของการก่อความไม่สงบในรัฐจัมมูและแคชเมียร์ก่อตัวขึ้นตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1940 ซึ่งเกิดเหตุโจมตีอินเดียโดยปากีสถานเพื่อต้องการยึดครองดินแดนดังกล่าว ต่อมา มีกลุ่มคนที่คอยให้การสนับสนุนการก่อความไม่สงบบริเวณชายแดนอินเดีย ภายหลังจากทำสงครามระหว่างอินเดียและปากีสถานในปี ค.ศ. 1971 มีการแทรกซึมข้ามพรมแดนและการก่อความไม่สงบที่เพิ่มขึ้น ประชาชนผู้บริสุทธิ์กลายเป็นเหยื่อและถูกบังคับให้หลบหนีออกจากพื้นที่ ต่อมาในทศวรรษ 1990 มีการเคลื่อนกำลังเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงเป็นจำนวนมากเข้ามาประจำการที่นี้ (Government of India, 2008: 18) การเพิ่มขึ้นของกลุ่มอิสลามหัวรุนแรง (Islamist fundamentalist) และการปรากฏตัวของอัลกออิดะฮ์ส่งผลให้การก่อความไม่สงบในรัฐจัมมูและแคชเมียร์ขยายวงกว้างขึ้น ในมุมมองของอินเดีย ภัยคุกคามที่แท้จริงมาจากเครือข่ายของกลุ่มดังกล่าวในพื้นที่ซึ่งมีปรัชญาและมุมมองร่วมกันและพัฒนาเครือข่ายที่ทำญihad (Jihadi) ได้ด้วยตนเอง กลุ่ม Laskar-e-Tayyaba (Let) ซึ่งมีฐานอยู่ในปากีสถานได้พัฒนาเซลล์ก่อการร้ายในอินเดียและประเทศอื่น อาทิ อังกฤษ ฝรั่งเศส กลุ่มเครือข่ายอัลกออิดะฮ์อื่นๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่ออินเดีย เช่น Jaish-e-Mohammed (Jem) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผนวกแคชเมียร์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของปากีสถาน และเกี่ยวข้องกับเหตุระเบิดพลีชีพหลายครั้ง อาทิ การโจมตีสถานวิทยุแห่งชาติในเมืองศรีนากาเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2001 และการโจมตีรัฐสภาอินเดียเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2001 กลุ่ม HUM กลุ่ม HUJI และกลุ่ม Al-Badr เป็นต้น (Government of India, 2008: 18-19) ในระยะหลังมีการปรากฏตัวของก่อการร้ายด้วยระเบิดพลีชีพ (suicide terrorism) ในรัฐจัมมูและแคชเมียร์ และตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 กลุ่มติดอาวุธมุ่งเน้นโจมตีเป้าหมายอ่อน (Soft Target) อาทิ ชนกลุ่มน้อย นักท่องเที่ยว และแรงงานอพยพ ซึ่งเป็นประชาชนผู้บริสุทธิ์ และภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้ายเพิ่มมากขึ้นหลังการจัดตั้ง United Jihad Council ซึ่งเป็นองค์กรแม่ของ 14 กลุ่มติดอาวุธนำโดยกลุ่ม Hizbul Mujahideen กลุ่ม Let และกลุ่ม JeM ซึ่งมีอาวุธที่ทันสมัยและยังได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Government of India, 2008: 19)

สำหรับพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 7 รัฐ ได้แก่ รัฐอัสสัม (Assam) รัฐเมฆาลัย (Meghalaya) รัฐตรีปุระ (Tripura) รัฐอรุณาจัลประเทศ (Arunachal Pradesh) รัฐมิโซรัม (Mizoram) รัฐมณีปุระ (Manipur) และรัฐนาคาแลนด์ (Nagaland) ซึ่งมีความขัดแย้งและความรุนแรงในหมู่ของกลุ่มชนเผ่าภายในรัฐเดียวกันและรัฐที่มีอาณาเขตติดกันมาเป็นเวลานาน การแสดงออกของกลุ่มชาติพันธุ์นิยม (ethno-nationalism) มักปรากฏให้เห็นผ่านการใช้ความรุนแรงซึ่งนำไปสู่การก่อกำเริบทางรัฐในปัจจุบันโดยผ่านวิวัฒนาการในหลายขั้นตอนช่วงหลังจากอินเดียได้รับเอกราช อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญของอินเดียจะได้พิจารณาปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่นี้แล้ว และได้เสนอให้มีสภาปกครองตนเอง (Autonomous Councils) และมาตรการอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนของความขัดแย้งในพื้นที่ก็ยังคงดำรงอยู่เรื่อยมา ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการดำเนินงานการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ ตลอดจนสร้างความเสียหายต่อสภาพความเป็นอยู่ของผู้นในพื้น (Government of India, 2008: 21) ในพื้นที่ของบางรัฐในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชนกลุ่มน้อยประมาณ 30 กลุ่ม มีกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญซึ่งต้องการอิสระในการปกครองตนเองมากขึ้นหรือแบ่งแยกดินแดนออกจากรัฐบาลกลาง อาทิ กลุ่ม National Socialist Council of Nagaland (NSCN) กลุ่ม United Liberation Front of Assam (ULFA) ซึ่งต้องการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่รัฐอัสสัมกลุ่ม National Democratic Front of Bodoland (NDFB) ซึ่งต้องการให้มีการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย (กนกพรรณ อยู่ชา, 2549: 236) ทั้งนี้ กลุ่ม ULFA และ NDFB มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญ อาทิ เหตุระเบิดที่ตลาดในเมืองกัวฮาตี (Guwahati) และพื้นที่ตะวันตกของรัฐอัสสัมเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 2008

รัฐปัญจาบ (Punjab) มีการแสดงความต้องการที่จะแบ่งแยกดินแดนของชาวซิกข์ออกจากอินเดีย แม้ว่าจะมีการก่อตั้งรัฐปัญจาบ แต่บางประเด็นที่เกี่ยวข้องก็ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะประเด็นการเรียกร้องให้จัดตั้ง **Chandigarh** เป็นเมืองหลวงและการแบ่งปันน้ำในแม่น้ำ ฯลฯ เหตุการณ์มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายต้องการให้มีการก่อตั้งประเทศคาลิสถาน (Khalistan) ซึ่งนำไปสู่การปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย ทั้งนี้ หลังการเลือกตั้งเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1984 มีความพยายามที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งซึ่งมีอยู่มาช้านานในรัฐปัญจาบและยังส่งผลกระทบต่อพื้นที่อื่นๆ ของอินเดีย จนกระทั่งความวุ่นวายได้สงบลงชั่วคราวหลังมีข้อตกลง Rajiv Gandhi-Longowal Accord เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1985 การที่นายซัม ลังวาล ผู้นำชาวซิกข์แนวกลางถูกลอบสังหารและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการบังคับใช้ข้อตกลงดังกล่าว ส่งผลให้ความรุนแรงปะทุขึ้นอีกครั้ง แต่ในที่สุดรัฐบาลก็แก้ไขปัญหาได้โดยใช้นโยบายที่เน้นการยับยั้งและกำจัดการก่อการร้าย พยายามโน้มน้าวให้กลุ่มติดอาวุธยุติความรุนแรงและหันหน้าเข้าสู่โต๊ะเจรจา ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันความขัดแย้งพร้อมที่จะปะทุขึ้นได้เสมอและปัญหาส่วนใหญ่ก็อาจมาจากภายนอกประเทศด้วย (Government of India, 2008: 22)

การก่อการร้ายที่ยึดโยงกับอุดมการณ์ (Ideology-oriented Terrorism) โดยเฉพาะกลุ่มหัวรุนแรงฝ่ายซ้าย (Left-Wing Extremism : LWE) ในอินเดีย เน้นใช้ความรุนแรงเพื่อมุ่งสู่การปฏิวัติประชาชนในรัฐเบงกอลตะวันตก (West Bengal) มีการเคลื่อนไหวลักษณะนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1967 โดยกลุ่มหัวรุนแรงที่แยกออกมาจากกลุ่ม CPM หลังก่อตั้ง United Front Government ในรัฐเบงกอลตะวันตกก็มีการปฏิวัติที่ดิน

เพื่อการเกษตรตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม ค.ศ. 1967 และมีกลุ่มคนเข้าครอบครองที่ดินว่างเปล่าในพื้นที่บางส่วนของ Naxalbari Khoribari และพื้นที่สถานีตำรวจ Phansidewa อย่างไรก็ตาม ต่อมาการเคลื่อนไหวดังกล่าวก็ถูกควบคุมไว้ได้ ทั้งนี้ การเคลื่อนไหวนี้ได้พัฒนาเป็นกลุ่ม Naxalite รวมทั้งกลุ่มนิยามลัทธิเหมา (Maoist) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004 (Government of India, 2008: 22-23) สำหรับเหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง เช่น การโจมตีสำนักงานใหญ่ของเมือง Koraput รัฐโอริสสา (Orissa) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2004 การโจมตีสถานีตำรวจกลางป่าลึกที่เมือง Rani Bodli ในรัฐฉัตตีสครห์ (Chhattisgarh) เมื่อวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 2007 เป็นต้น ซึ่งการโจมตีในแต่ละครั้งได้มีการยึดอาวุธยุทโธปกรณ์กลับไปด้วย (Government of India, 2008: 26-27)

การก่อการร้ายที่ยึดโยงกับหลักศาสนา (Terrorism Based on Religious Fundamentalism)

การก่อการร้ายหลายครั้งในอินเดียมักมีแรงจูงใจจากการยึดมั่นในหลักศาสนา (religious fundamentalism) และบางเหตุการณ์ก็มีความทะเยอทะยานทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อาทิ กลุ่มแบ่งแยกดินแดนในรัฐจัมมูและแคชเมียร์ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากกองกำลังภายนอกประเทศที่เป็นศัตรูกับอินเดีย ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มการก่อการร้ายที่สนับสนุนลัทธิอิสลามหัวรุนแรง (Islamist extremism) อาทิ กลุ่ม Harkat-ul-Ansar ในปี ค.ศ. 1994 ซึ่งเน้นการปลดปล่อยแคชเมียร์จากการปกครองของอินเดียและสร้างกฏอิสลามในแคชเมียร์ (Government of India, 2008: 27) กลุ่ม Jammu & Kashmir Islamic Front (JKIF) โดยการสนับสนุนของหน่วยข่าวกรองของปากีสถาน เน้นการทำงานร่วมกับมาเฟียโดยอยู่เบื้องหลังการวางระเบิดต่อเนื่องในเมืองมุมไบเมื่อปี ค.ศ. 1993 และการวางระเบิด Lajpat Nagar ในเมืองนิวเดลีเมื่อปี ค.ศ. 1996 กลุ่ม Students' Islamic Movement of India (SIMI) ซึ่งได้รับการสนับสนุนเงินจากมุลนิธิอิสลามต่างๆ ได้ก่อเหตุในหลายรัฐของอินเดียและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักพาตัวชาวต่างชาติ 5 คนที่ได้รับการช่วยเหลือออกจากเมือง Saharanpur เมื่อปี ค.ศ. 1994 (Government of India, 2008: 29) นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญซึ่งมีกลุ่มก่อการร้ายที่ยึดถือลัทธิอิสลามหัวรุนแรงเข้าไปพัวพัน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา เช่น การโจมตีรัฐสภาอินเดียเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2001 การโจมตี Akshardham temple และการสังหาร Heren Pandya อดีต Home Minister ของรัฐคุจราจ ในปี ค.ศ. 2002 และปี ค.ศ. 2003 การโจมตี Ayodhya และเหตุระเบิดตลาด Sarojini Nagar ในเมืองนิวเดลี ในปี ค.ศ. 2005 เหตุระเบิดต่อเนื่องที่เมืองมุมไบ เหตุระเบิดฆ่าตัวตายใกล้สำนักงานตำรวจในเมืองไฮเดอราบาด (Hyderabad) และการโจมตีสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติของอินเดียในเมืองบังกาลอร์ (Bangalore) ในปี ค.ศ. 2006 และเหตุระเบิดต่อเนื่องที่เมืองชัยปุระ (Jaipur) เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ. 2008 (Government of India, 2008: 29) ทั้งนี้ รัฐบาลอินเดียได้กำหนดบัญชีรายชื่อของกลุ่มก่อการร้ายไว้ในมาตรา 35 ของ The Unlawful Activities (Prevention) Act ปี ค.ศ. 1967 รวมทั้งสิ้น จำนวน 38 กลุ่มก่อการร้าย ซึ่งมีกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ ณ เดือนมีนาคม ค.ศ. 2558 เช่น Akhil Bharat Nepali Ekta Samaj (ABNES), Communist Party of India (Maoist), Garo National Liberation Army (GNLA), Harkat-ul-Mujahideen, Indian Mujahideen, Jammu and Kashmir Islamic Front, Lashkar-E-Taiba/Pasban-E-Ahle Hadis, Students' Islamic Movement of India (SIMI), Maoist Communist Centre (MCC), National Democratic Front of Bodoland (NDFB) และ United Liberation Front of

Assam (ULFA) เป็นต้น (Ministry of Home Affairs, Government of India, 2015)จากเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินเดียที่ผ่านมา จะสังเกตเห็นว่ากลุ่มก่อการร้ายได้นำวิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการก่อเหตุไม่ว่าจะเป็น การลอบสังหาร การวางระเบิด ระเบิดพลีชีพ ระเบิดรถยนต์ ลอบวางเพลิง ลักพาตัว และจับเป็นตัวประกัน ฯลฯ โดยส่วนใหญ่จะมุ่งเป้าไปยังเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของรัฐ (อาทิ เจ้าหน้าที่ตำรวจ) และประชาชนผู้บริสุทธิ์ซึ่งโจมตีได้ง่ายกว่า ตลอดจนบุคคลสำคัญและ/หรือมีชื่อเสียง องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐภายในประเทศ สถานประกอบการทางธุรกิจ สถานที่สำคัญทางศาสนา รวมทั้งบริการสาธารณะ (อาทิ รถไฟและรถโดยสารประจำทาง

การจัดการปัญหาการก่อการร้ายของอินเดียยุคหลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11

ในปัจจุบันการก่อการร้ายได้เปลี่ยนผ่านจากการเป็นภัยคุกคามระดับชาติมาสู่การเป็นภัยคุกคามระดับโลก โดยกลุ่มก่อการร้ายได้แสวงหาประโยชน์จากการสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงข้ามชาติ มีการรวมตัวกันอย่างหลวมของเซลล์การก่อการร้ายที่ได้แพร่กระจายไปทั่วโลก ซึ่งสามารถการก่อการร้ายได้อย่างเป็นอิสระต่อกัน แต่เชื่อมโยงกันผ่านแนวคิดหัวรุนแรง (Extremist ideology) และได้สร้างความร่วมมือระหว่างกันและเชื่อมโยงการก่อการร้ายโดยผ่านการสนับสนุนด้านการเงินและอาวุธยุทธภัณฑ์ต่างๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีอุดมการณ์เหมือนกัน

นอกจากผลดีจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้เกิดความสะดวกในหลายด้านทั้งการเพิ่มขึ้นของการค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายคนได้อย่างรวดเร็วแล้ว ยังได้ช่วยให้กลุ่มก่อการร้ายทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างผลกระทบได้รุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถเข้าถึงวัตถุระเบิดและเทคโนโลยีที่มีศักยภาพทำลายล้างสูงกว่าในอดีต อีกทั้งการมีประชากรอพยพจำนวนมากและพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศอื่นๆ ทำให้มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อการร้าย ซึ่งมีการใช้โฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับอุดมการณ์การก่อการร้ายโดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต ผสมกับการรวมตัวของเศรษฐกิจ การธนาคาร และระบบการเงิน ระหว่างกัน พร้อมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินข้ามพรมแดนได้ส่งผลให้การสนับสนุนเงินทุนให้แก่กลุ่มก่อการร้ายทำได้ง่าย แต่ตรวจสอบได้ยากยิ่งขึ้น การก่อการร้ายในปัจจุบันจึงได้กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศที่ยึดถือระบอบประชาธิปไตยอาทิ อินเดีย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการจัดการปัญหาการก่อการร้ายที่เหมาะสมกับบริบทการก่อการร้ายที่เกิดขึ้น

ต่อไปนี้จะนำเสนอการจัดการปัญหาการก่อการร้ายในอินเดียหลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ที่สหรัฐอเมริกา โดยเน้นการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายในสมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรือตล พิหารี วัชปายี (ค.ศ. 2001-2004) และสมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรึมานโมฮัน ซิงห์ (ค.ศ. 2004-2013) ตามลำดับ ซึ่งรัฐบาลทั้งสองได้ใช้กลไกภายในประเทศและสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อตอบสนองต่อปัญหาการก่อการร้ายที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

สมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรือตล พิหารี วัชปายี ระหว่างปี ค.ศ. 2001-2004

หลังจากเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ในสหรัฐอเมริกา รัฐบาลของนายกรัฐมนตรึวัชปายีเผชิญกับเหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญหลายครั้ง เพียงแค่ไม่ถึง 1 เดือนหลังจากเกิดเหตุการณ์วินาศกรรมดังกล่าว ได้เกิดเหตุระเบิดพลีชีพในบริเวณรัฐสภาของรัฐจัมมูและแคชเมียร์ (Jammu and Kashmir) ของอินเดีย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2001 โดยมีปืน 2 คนได้เข้าไปในต้วอาคารและจับตำรวจไว้เป็นตัวประกันนานกว่า 7 ชั่วโมงก่อน

สังหาร เหตุการณ์ในครั้งนี้ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 38 ราย โดยมีกลุ่ม Jaish-e-Muhammad เป็นผู้ต้องสงสัย ในการก่อเหตุดังกล่าว คณะรัฐมนตรีสหภาพ (Union Cabinet) จึงได้ลงความเห็นให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ ว่าด้วย “การป้องกันการก่อการร้าย” (Prevention of Terrorism Ordinance : POTO) ซึ่งมีสาระสำคัญ อาทิ การให้หน่วยงานด้านความมั่นคงมีอำนาจเด็ดขาดปราบปรามการก่อการร้าย และอายัดเงินทุนของกลุ่มที่ต้อง สงสัยว่าเป็นกลุ่มก่อการร้าย (กนกพรณ อยู่ชา และศราวุฒิ อารีย์, 2545: 253) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีเสียง คัดค้านจากฝ่ายค้านและพรรคพันธมิตรบางส่วนทำให้ร่างพระราชบัญญัติ POTO ไม่ผ่านญัตติในสภาสูง

ในปีเดียวกันยังเกิดเหตุการณ์โจมตีรัฐสภาของอินเดีย เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 2001 ซึ่งอินเดียได้ อ้างว่า ผู้ก่อเหตุคือ กลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดนแคชเมียร์ในปากีสถานโดยการสั่งการของหน่วยข่าวกรอง ปากีสถาน จนนำมาสู่การตรึงกำลังอย่างหนาแน่นของกองกำลังทั้งสองประเทศตามแนวชายแดนในแคชเมียร์ (กนกพรณ อยู่ชา และศราวุฒิ อารีย์, 2545: 259) อินเดียพยายามจะใช้วิถีทางการทูตและเศรษฐกิจต่อ ปากีสถานโดยการแสดงออกว่า อินเดียไม่สามารถมีความสัมพันธ์ในขั้นปกติกับรัฐที่สนับสนุนการก่อการร้ายได้ ทั้งนี้ ประเด็นแคชเมียร์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางเชื้อชาติและศาสนาซึ่งเป็นปัญหาที่มีมาอย่าง ยาวนานและมีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลอินเดีย และรัฐบาลปากีสถานเท่านั้น แต่ยักรวมไปถึงเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชียใต้โดยรวมอีกด้วย

นายกรัฐมนตรีวิชัยได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการเจรจาหารือกัน โดยให้ความสำคัญกับการปรับความสัมพันธ์กับประเทศปากีสถานเรื่อยมาผ่านการประชุมหารือร่วมกันทั้งในเวที การประชุมสุดยอดผู้นำเมื่อปี ค.ศ. 2001 ซึ่งถือว่าย่างไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และผลักดันให้มีการเจรจา สันติภาพกับประเทศปากีสถานเพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในดินแดนแคชเมียร์ ซึ่งก็ยังไม่ มีที่ท่าว่าจะสามารถพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นได้ เนื่องจากทั้งสองประเทศต่างยึดมั่นในจุดยืนของตัวเองและมัก กล่าวโจมตีกัน โดยในส่วนของอินเดียก็มักกล่าวหาว่า ปากีสถานสนับสนุนการก่อการร้ายข้ามแดนของกลุ่ม แบ่งแยกดินแดนในพื้นที่ดังกล่าว และยังมีภาระปะทะกันของกองกำลังทหารอินเดียและกลุ่มแบ่งแยกดินแดนใน หลายพื้นที่

ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกัน โดยเฉพาะปากีสถาน ซึ่งยังคงก้าวไม่พ้นปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับประเด็นแคชเมียร์ ได้กลายมาเป็นปัจจัยที่มี ส่วนต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของเหตุการณ์การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ของอินเดียอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากความพยายามในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายภายในประเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้วรัฐบาล ของนายกรัฐมนตรีวิชัยยังใช้ประโยชน์จากเวทีระหว่างประเทศต่างๆ รวมทั้งกรอบความร่วมมือของอาเซียน (ASEAN) ในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างอินเดียกับประเทศในอาเซียนเพื่อร่วมมือกันต่อต้านการก่อ การร้าย ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่สำคัญร่วมกัน โดยจะเห็นได้จากกรกล่าวปราศรัยต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 9 เมษายน ค.ศ. 2002 ณ ประเทศสิงคโปร์ โดยพยายามเรียกร้องให้ประเทศในอาเซียนร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อต่อต้าน การก่อการร้าย ความรุนแรงจากชาตินิยมและชนกลุ่มน้อย และผลักดันให้มีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง อินเดียกับอาเซียนอย่างรอบด้านมากขึ้น (กนกพรณ อยู่ชา, 2546: 315-316) และการรับรองปฏิญญา ร่วมระหว่างอาเซียนกับอินเดียว่าด้วยความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ASEAN-India Joint

Declaration for Cooperation to Combat International Terrorism) ซึ่งเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับอินเดียเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ในช่วงการประชุมยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม ค.ศ. 2003 และการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม ค.ศ. 2003 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย (กนกพรณ อยู่ชา, 2547: 309-310) ฯลฯ

สมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงห์ ระหว่างปี ค.ศ. 2004-2013

นายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงห์เกิดที่รัฐปัญจาบตะวันตกซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศปากีสถานในครอบครัวที่มีฐานะยากจน แต่ด้วยความมีมานะพยายามในการศึกษาเล่าเรียนทำให้เรียนจนสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาเอกทางด้านเศรษฐศาสตร์จากประเทศอังกฤษ และต่อมาได้รับการสนับสนุนจนสามารถขึ้นมามีตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอินเดียซึ่งเป็นชาวซิกข์ (Sikh) คนแรก จากการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2004 และยังได้รับการเลือกตั้งและสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้อีกหนึ่งครั้งนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2009 จนถึงปี ค.ศ. 2013

แม้ว่าสมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีซิงห์จะประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจจากการดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ การให้ความสำคัญกับการปกป้องภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศ อาทิ ภาคการเกษตรและการป้องกันการค้าเสรี การผ่อนคลายกฎระเบียบเพื่อเอื้อต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และยังสามารถทำให้อินเดียไม่ถูกโดดเดี่ยวทางด้านนิวเคลียร์ได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอินเดียยังต้องเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ทำให้การดำเนินงานไม่ค่อยราบรื่นเท่าไรนัก ทั้งความขัดแย้งภายในพรรคร่วมรัฐบาล โดยเฉพาะกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินเดีย (Communist Party of India) ซึ่งมักมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับฝ่ายรัฐบาล คดีการคอร์รัปชันที่มีรัฐมนตรีบางคนเข้าไปมีส่วนพัวพันด้วย การเปิดการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆ และยังมีความรุนแรงจากกลุ่มแบ่งแยกดินแดนในรัฐต่างๆ ของอินเดียที่เพิ่มสูงขึ้น

รัฐบาลในสมัยนี้ได้สานต่อนโยบายสันติภาพกับกลุ่มกบฏแบ่งแยกดินแดนในประเทศ โดยนายกรัฐมนตรีซิงห์ได้ร่วมเจรจาสันติภาพกับตัวแทนกบฏ United Liberation Front of Assam (ULFA) และผู้นำกบฏแบ่งแยกดินแดน National Democratic Front of Bodoland (NDFB) ซึ่งได้มีการลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นประจำรัฐอัสสัม เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ.2005 (กนกพรณ อยู่ชา, 2549: 237-238)

ทั้งนี้ เหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงสมัยการดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีซิงห์ก็คือ เหตุการณ์การก่อการร้ายที่เมืองมุมไบซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอินเดีย ในระหว่างวันที่ 26-27 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 หรือเรียกกันว่า เหตุการณ์วินาศกรรม 26/11 ได้มีกลุ่มก่อการร้ายเข้าโจมตีโรงแรม ร้านอาหาร สถานีรถไฟ ศูนย์วัฒนธรรมฮิว และโรงพยาบาล ในช่วงเวลาพร้อมๆ กัน ด้วยอาวุธอัตโนมัติและลูกระเบิดมือ โดยมุ่งกลุ่มสถานที่เป้าหมายและตัวประกัน และมีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยจู่โจมพิเศษของอินเดียมากกว่า 2 วัน ในที่สุดเจ้าหน้าที่ก็สามารถควบคุมเหตุการณ์ไว้ได้ (มานิชญ์ อารีย์, 2552: 120) อย่างไรก็ตาม มีการตั้งข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการก่อเหตุดังกล่าวไว้หลายประเด็นและหนึ่งในนั้นก็คือ มุมมองจากนักวิเคราะห์บางคนว่า การก่อการร้ายในครั้งนี้เป็นการดำเนินงานของกลุ่ม LeT โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อทำลายเสถียรภาพทางความมั่นคงของอินเดียและต่อต้านกลุ่มแนวร่วมของสหรัฐฯ ชาวฮินดู และชาวฮินดู (มาโนชญ์ อารีย์, 2552: 121)

เหตุการณ์ 26/11 ที่เกิดขึ้นดังกล่าวส่งผลสะท้อนต่อกระบวนการสร้างสันติภาพระหว่างอินเดียและปากีสถานจนต้องหยุดชะงักลง ทำให้มีการเผชิญหน้ากันของกองกำลังทหารทั้งสองประเทศตามแนวชายแดนและสร้างบรรยากาศหวาดระแวงซึ่งกันและกัน สร้างความโกรธแค้นและหวาดระแวงกันของชาวฮินดูและชาวมุสลิมให้เพิ่มมากขึ้น และที่สำคัญยังแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของหน่วยงานด้านความมั่นคงของอินเดีย ดังนั้น หลังเหตุการณ์ 26/11 รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีซิงห์จึงได้พยายามที่จะปฏิรูปกลไกการต่อต้านการก่อการร้ายภายในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในอินเดีย

ทั้งนี้ รัฐบาลอินเดียสมัยนั้นได้ดำเนินการปรับโครงสร้างหน่วยงานด้านความมั่นคงด้วยการจัดตั้งหน่วยรักษาความมั่นคงแห่งชาติประจำภูมิภาค 4 แห่ง ประกอบด้วย เมืองมุมไบ เมืองกัลกัตตา เมืองเจนไน และเมืองไฮเดอราบัด หน่วยสอบสวนกลางแห่งชาติ และ Quick Response Team หรือ Special Intervention Unit ประจำรัฐ ซึ่งจะเป็หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตอบโต้เหตุการณ์การก่อการร้ายได้อย่างรวดเร็วและทันกาล รวมทั้งยังมีการสร้างกลไกการประสานงานด้านการข่าวเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลแห่งรัฐ

ในอีกด้านหนึ่ง หลังเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย อินเดียและปากีสถานได้มีแลกเปลี่ยนข้อมูลหลักฐานกันอย่างต่อเนื่อง แต่ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศมีแนวโน้มที่ดีขึ้นได้ในระยะเวลาไม่นาน โดยเฉพาะการพบกันของนายกรัฐมนตรีซิงห์กับประธานาธิบดีอาซีฟ อาลี ชาร์ดารี ของปากีสถาน ในการประชุมสุดยอดองค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ ที่รัสเซียเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2009 และนายกรัฐมนตรีไชยิด ยูซุฟ ราชา กิลลानी ของปากีสถาน ในการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (NAM) เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2009 ที่อียิปต์ (มาโนชญ์ อารีย์, 2552: 125)

ในปี ค.ศ. 2013 อินเดียยังคงเผชิญกับเหตุการณ์การก่อการร้ายซึ่งได้ส่งผลให้เกิดการสูญเสียชีวิตเพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2012 ถึงร้อยละ 70 (404 จาก 238 ราย) และยังคงถูกโจมตีมากกว่าปีก่อนถึง 55 ครั้ง จากกลุ่มก่อการร้าย 43 กลุ่ม โดยมี (1) กลุ่มนิยมแนวทางอิสลาม (Islamists) อาทิ Hizbul Mujahideen ซึ่งใช้การฆ่าตัวตาย (suicide) และอาวุธในการโจมตีเจ้าหน้าที่ตำรวจและพลเรือนในพื้นที่ ตอนใต้ของเมืองไฮเดอราบาด และตอนเหนือของรัฐจัมมูและแคชเมียร์เป็นหลัก (2) กลุ่มแบ่งแยกดินแดน (Separatists) และ (3) กลุ่มคอมมิวนิสต์ (Communists) เป็นกลุ่มก่อการร้ายหลักที่เป็นผู้ก่อเหตุในอินเดีย ทั้งนี้ กลุ่มคอมมิวนิสต์ถือว่าเป็นสาเหตุของการก่อการร้ายในอินเดียหลายครั้งซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยมุ่งเน้นการโจมตีเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยอาวุธและวัตถุระเบิด รวมถึงการลักพาตัว ในพื้นที่รัฐพิหาร (Bihar) รัฐฉัตตีสครห์ (Chhattisgarh) และรัฐขันธ์ (Jharkhand) เพื่อบีบบังคับรัฐบาลให้ปล่อยตัวนักโทษกลุ่มลัทธิเหมา (Maoist) (Institute for Economics and Peace, 2014: 21)

เนื่องจากอินเดียจำเป็นต้องรับมือกับปัญหาการก่อการร้ายซึ่งมีความซับซ้อนทางเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาโดยลำพังประเทศเดียวจึงไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุดอีกต่อไป รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีซิงห์จึงใช้มาตรการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศอื่นๆ อย่างจริงจังทั้งในลักษณะของความร่วมมือในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค และระดับโลก ผสมผสานกันด้วย

ลำดับแรกคือ อินเดียบอกความร่วมมือระดับทวิภาคี หลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ที่สหรัฐฯ ในสมัยของนายกรัฐมนตรียังคงสานต่อการร่วมเป็นพันธมิตรกับมหาอำนาจสหรัฐฯ เพื่อทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกันมีความคืบหน้ามากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนหนึ่งเห็นได้จากการลงนามร่วมกันในข้อตกลงด้านความมั่นคง (Defence Pact) ในหลายด้าน เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 2005 (กนกพรณ อยู่ชา, 2549: 245) และความร่วมมือทางการทหารระหว่างกันที่เพิ่มขึ้น โดยมีการฝึกซ้อมกำลังรบร่วมกันทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีนที่กำลังแผ่ขยายอิทธิพลมายังมหาสมุทรอินเดีย รวมทั้งยังเป็นการรับมือกับปัญหาการก่อการร้ายภายในประเทศและการก่อการร้ายระหว่างประเทศด้วย

นอกจากนี้ อินเดียบอกสหรัฐฯ ยังมีการประชุมหารือและการสัมมนาต่างๆ ร่วมกัน อาทิ *การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการต่อต้านการก่อการร้าย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2007 ณ กรุงนิวเดลี อินเดีย* โดยทั้งสองฝ่ายตกลงจะขยายความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นการจัดหาเงินทุนของกลุ่มการก่อการร้าย การฟอกเงิน และการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน *การประชุมหัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียบอกสหรัฐฯ” โดยมูลนิธิเฮอโรเทจ (Heritage Foundation) ของสหรัฐฯ* ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สหรัฐฯ ให้ความสำคัญอย่างมากกับการขยายความร่วมมือด้านการป้องกันและการต่อต้านการก่อการร้ายกับอินเดียผ่านการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน (กนกพรณ อยู่ชา, 2551: 96)

การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีฐานที่มั่นของกลุ่มการก่อการร้ายซึ่งมีบทบาทสำคัญในการก่อการร้ายในอินเดีย ได้แก่ *ประเทศปากีสถาน* มีการจัดประชุมกลไกร่วมต่อต้านการก่อการร้าย (Joint Anti-Terrorism Mechanism) เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 6-7 มีนาคม ค.ศ. 2007 เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารการก่อการร้ายให้รวดเร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนกระบวนการสันติภาพระหว่างทั้งสองประเทศ (กนกพรณ อยู่ชา, 2551: 95) *ประเทศบังคลาเทศ* ในคราวเยือนอินเดียของนายกรัฐมนตรียีชี ฮาซานา เมื่อวันที่ 12 มกราคม ค.ศ. 2010 ทั้งสองฝ่ายลงนามร่วมกันในสนธิสัญญาเกี่ยวกับการรับมือปัญหาอาชญากรรมข้ามพรมแดนและการปราบปรามการก่อการร้าย โดยเฉพาะกลุ่มแบ่งแยกดินแดนในรัฐอัสสัมและรัฐตรีปุระ (กนกพรณ อยู่ชา, 2554: 109)

นอกจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับอินเดียดังกล่าวแล้ว รัฐบาลอินเดียนั้นยังสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศอื่นๆ ด้วย อาทิ **ความร่วมมือกับรัสเซีย** มีการฝึกซ้อมกันภายใต้รหัส *“INDRA-2007” บริเวณพื้นที่ Pskov ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของรัสเซีย ระหว่างวันที่ 11-20 กันยายน ค.ศ. 2007* เพื่อต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการสืบและการตรวจหากลุ่มก่อการร้าย รวมทั้งการจัดการกับกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมทวิภาคีระหว่างกันครั้งที่ 3 ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 (กนกพรณ อยู่ชา, 2551: 97) และในคราวการเยือนอินเดียของประธานาธิบดีรัสเซีย (นายคมีตรี เมดเวเดฟ) ระหว่างวันที่ 20-22 ธันวาคม ค.ศ. 2010 ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะกระชับความร่วมมือเพื่อทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายและความมั่นคงในภูมิภาค (กนกพรณ อยู่ชา, 2554: 115)

ความร่วมมือกับอังกฤษ มีการฝึกซ้อมกันของกองกำลังพิเศษของทั้งสองประเทศ ภายใต้รหัส *“Himalayan Warrior” ระหว่างวันที่ 17 กันยายน-11 ตุลาคม ค.ศ. 2007 ในเขตลาดัก* ซึ่งสะท้อนให้เห็นการขยายความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการรับมือกับยุทธวิธี *“hit and run”* ในพื้นที่สูง

ของกลุ่มก่อการร้าย (กนกพรรณ อยู่ชา, 2551: 97) และในคราวเยือนอินเดียของนายกรัฐมนตรีอภิรักษ์ โกษะโยธิน บรวาน์ ในระหว่างวันที่ 18–21 มกราคม ค.ศ. 2008 เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ โดยอังกฤษต้องการให้อินเดียเพิ่มการต่อต้านการก่อการร้าย โดยร่วมมือกับองค์ระหว่างประเทศต่อต้านการฟอกเงินและขจัดแหล่งเงินทุนก่อการร้าย โดยเฉพาะเข้าร่วมคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force – FATF) ที่ตั้งขึ้นโดยกลุ่ม G-7 เมื่อปี ค.ศ. 1989 และมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส (กนกพรรณ อยู่ชา, 2552: 151)

ความร่วมมือกับอิสราเอล อินเดียได้ประชุมคณะทำงานร่วม (Joint Working Group : JWG) เกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ. 2007 ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย เพื่อหารือกันเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านการก่อการร้าย การสกัดกั้นการระดมทุนของกลุ่มก่อการร้ายและการลักลอบขนอาวุธ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามร้ายแรง และยืนยันจะขยายความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้นรวมทั้งจะสานต่อการประชุมคณะทำงานร่วมอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ (กนกพรรณ อยู่ชา, 2551: 97)

ต่อมาคือ อินเดียกับความร่วมมือระดับภูมิภาค มีการผลักดันความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายทุกรูปแบบผ่านอย่างน้อย 3 เวทีที่สำคัญ ได้แก่

1) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation : SAARC) ซึ่งในคราวประชุมสุดยอด ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 12-13 พฤศจิกายน ค.ศ. 2005 ณ กรุงธากา ประเทศบังกลาเทศ ได้มีการรับรองพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อป้องกันการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้าย และนายกรัฐมนตรีซิงห์ยังได้เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายทุกรูปแบบ รวมถึงการก่อการร้ายข้ามแดน และเสนอให้ใช้แนวทางใหม่ๆ ในการจัดการความท้าทายในภูมิภาคและระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นอีกด้วย

2) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) มีการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน ซึ่งหนึ่งในเวทีที่นำมาใช้ในการกล่าวถึงประเด็นปัญหาด้านการก่อการร้ายและแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นก็คือ การประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย อาทิ ในคราวการประชุม ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2009 ได้มีการหารือความร่วมมือด้านความมั่นคง ซึ่งได้มีประเด็นการต่อต้านการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และความมั่นคงปลอดภัยทางทะเล นอกจากนี้ อินเดียและอาเซียนยังมีการทำกิจกรรมร่วมกันที่จะช่วยส่งเสริมความร่วมมือในสาขาดังกล่าว อาทิ การลาดตระเวนร่วมเพื่อสกัดกั้นการค้าอาวุธเถื่อนและความปลอดภัยในการเดินเรือในทะเลอันดามัน

3) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค : ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) โดยมีสมาชิกจาก 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน เมียนมา เนปาล ศรีลังกา ไทย และอินเดีย และมีสาขาความร่วมมือ 14 สาขา ซึ่งหนึ่งในนั้นที่อินเดียเป็นผู้นำก็คือ สาขาการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อคราวการประชุมผู้นำ BIMSTEC ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 2004 ณ ประเทศไทย ได้มีการรับรองปฏิญญาผู้นำ BIMSTEC ซึ่งมีการระบุถึงความจำเป็นในการเร่งรัดความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงประเด็นปัญหาข้ามชาติที่สำคัญอื่นๆ

นอกจากนี้ยังสังเกตเห็นความก้าวหน้าที่สำคัญได้จากการที่ คณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 7-8 พฤษภาคม ค.ศ. 2013 ณ ประเทศศรีลังกา ได้มีการรับรองร่างอนุสัญญา BIMSTEC Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters ซึ่งมีการจัดทำขึ้นในคราวการประชุมคณะทำงานย่อยว่าด้วยประเด็นด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายภายใต้กรอบ BIMSTEC ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 20-21 ธันวาคม ค.ศ. 2012 ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย

ส่วนสุดท้ายคือ อินเดียกับความร่วมมือระดับโลก นายกรัฐมนตรีซิงห์มีนโยบายชัดเจนในการให้ความสำคัญกับการสนับสนุนความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายโดยผ่านทางองค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ในหลายครั้ง ที่สำคัญ อาทิ สนับสนุนมติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเรื่องยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายระดับโลก (Global Counter Terrorism Strategy) เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2006 อินเดีย และนายกรัฐมนตรีซิงห์ยังได้กล่าวสุนทรพจน์ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติครั้งที่ 66 เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2011 ณ นิวยอร์ก สหรัฐฯ โดยหยิบยกประเด็นการก่อการร้ายขึ้นมา โดยมีเนื้อหาบางส่วนดังนี้

“... การต่อต้านการก่อการร้ายต้องดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ จะไม่มีการเลือกปฏิบัติในการต่อกรกับกลุ่มก่อการร้ายหรือโครงสร้างพื้นฐานของการก่อการร้าย และต้องต่อต้านการก่อการร้ายในทุกรูปแบบ ...”

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเบื้องต้นว่า การจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายในอินเดียอาจแบ่งได้เป็น 2 ระยะ ได้แก่ ในระยะสั้นควรเน้นสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนให้สนับสนุนการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายของรัฐบาลด้วยแนวทางสันติวิธี โดยเริ่มจากการกระจายความเจริญอย่างทั่วถึง พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำและความอยุติธรรม ปรับปรุงรูปแบบการปราบปรามผู้ก่อการร้ายให้สอดคล้องกับยุทธวิธีที่เปลี่ยนไป บูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมความร่วมมือระดับทวิภาคี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านให้มีความเข้มข้นยิ่งขึ้นเพื่อลดภัยคุกคามจากการก่อการร้ายข้ามพรมแดน รวมทั้งหลีกเลี่ยงการวิจารณ์การจัดการปัญหาการก่อการร้ายของประเทศอื่นๆ เพื่อบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดตามมาจากความขัดแย้งกันซึ่งในที่สุดอาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ตลอดจนควรประเมินผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนเพื่อจะได้ปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างทันที่ ส่วนในระยะยาวควรผลักดันให้มีการสร้างกลไกหรือสถาบันความร่วมมือพหุภาคีที่มีอำนาจเหนือรัฐ (Supranational) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลความร่วมมือของสมาชิกและลดอุปสรรคที่อาจบั่นทอนความมีประสิทธิภาพของการจัดการปัญหาการก่อการร้าย

สรุป

หลังเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 อินเดียมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินการจัดการการก่อการร้ายให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง แต่ปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันให้มีการตอบสนองต่อการก่อการร้ายยังคงเดิมนั่นก็คือ ผลประโยชน์แห่งชาติของอินเดียในเรื่องการดำรงอยู่ของรัฐชาติ (Self-Preservation) และความมั่นคงปลอดภัย (Security) ซึ่งมักจะถูกท้าทายโดยกลุ่มการก่อการร้ายที่พยายามสั่นคลอนผลประโยชน์แห่งชาติ

ดังกล่าว ดังนั้น อินเดียจึงต้องดำเนินการทุกวิถีทางทั้งการปฏิรูปกลไกการต่อต้านการก่อการร้ายภายในประเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีกับประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ และประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน อาทิ ปากีสถาน ความร่วมมือระดับภูมิภาคกับ SAARC ASEAN และ BIMSTEC และความร่วมมือระดับโลกกับ UN เพื่อไม่ให้กลุ่มก่อการร้ายบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

อย่างไรก็ตาม คาดว่า ในอนาคตอินเดียจะยังคงเป็นเหยื่อของการก่อการร้ายไม่เฉพาะแต่การก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกเท่านั้น แต่รวมถึงการก่อการร้ายภายในประเทศด้วย โดยมีปัจจัยความขัดแย้งกับปากีสถานที่ยังไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงในเร็ววันและความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศอยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นที่ได้กล่าวมาแล้ว อินเดียต้องยกระดับมาตรการป้องกันตนเองให้มากยิ่งขึ้น ทั้งการปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานสอบสวนและการบังคับใช้กฎหมายในทุกระดับ โดยเฉพาะการปฏิรูปตำรวจซึ่งยังมีปัญหาเชิงโครงสร้างทำให้เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น ตลอดจนการปฏิรูปโครงสร้างการเมืองของอินเดียซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อความมีเสถียรภาพด้านความมั่นคงของอินเดีย เนื่องจากในการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและท้องถิ่นยังไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านความมั่นคงภายในประเทศและความมั่นคงของชาติ ทำให้ยังไม่ค่อยเห็นการลงทุนด้านความมั่นคงอย่างจริงจังที่นอกเหนือไปจากการทบทวนกลไกและมาตรการจัดการปัญหาการก่อการร้ายเพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์การก่อการร้ายที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงจนได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางของสาธารณชนเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกพรรณ อยู่ชา, ศราวุฒิ อารีย์. (2545). อินเดีย. เอเชียรายปี.

กนกพรรณ อยู่ชา. (2546). อินเดีย. เอเชียรายปี.

_____. (2547). อินเดีย. เอเชียรายปี.

_____. (2549). อินเดีย. เอเชียรายปี.

_____. (2551). อินเดีย. เอเชียรายปี.

_____. (2552). อินเดีย. เอเชียรายปี.

_____. (2554). อินเดีย. เอเชียรายปี.

กระทรวงการต่างประเทศ. (2557, มกราคม). **กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค : ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล**

สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC). เข้าถึงเมื่อ 19

เมษายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation/245/42516->

[ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลาย.html](http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation/245/42516-)

ดลยา เทียนทอง. (2550). **ปฐมบทการก่อการร้าย รากเหง้า ความเป็นไป และพลวัต**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน

จำกัด ศรีบูรณคอมพิวเตอร์-การพิมพ์.

มานอชญา อารีย์. (2552). ความสัมพันธ์อินเดีย-ปากีสถานว่าด้วยกลุ่มติดอาวุธข้ามพรมแดน. **เอเชียปริทัศน์**, 30 (2).

ศราวุฒิ อารีย์. (2550). **การก่อการร้าย: มุมมองของโลกอิสลาม**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีบูรณ
คอมพิวเตอร์-การพิมพ์.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี. (ม.ป.ป.). **พัฒนาการของการก้าวไปสู่ความเป็นมหาอำนาจของอินเดีย**.
เข้าถึงเมื่อ 19 กรกฎาคม 2558. เข้าถึงได้จาก
http://www.thaiemb.org.in/th/information/infor_04.php?phrase_id=611087

ภาษาต่างประเทศ

Government of India. (June 2008, 6). **Second Administrative Reforms Commission Eighth Report - Combating Terrorism Protecting by Righteousness**. Accessed May 23, 2015. Available from http://arc.gov.in/8threport/ARC_8th_report.htm

Institute for Economics and Peace. (2012). **Global Terrorism Index: Capturing the Impact of Terrorism from 2002–2011**. Accessed May 10, 2015. Available from <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2012-Global-Terrorism-Index-Report.pdf>

_____. (2014). **Global Terrorism Index**. Accessed June 12, 2015. Available from http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/Global%20Terrorism%20Index%20Report%202014_0.pdf

Maj. Gen (Retd.) Afsir Karim. (2009, 1). Editorial Perspective: Fundamentalist Surge, **Asian Journal on Terrorism and International Conflicts**, 12 (42), 44-45.

Ministry of Home Affairs, Government of India. **Banned Organisations**. Accessed April 13, 2015. Available from <http://www.mha.nic.in/BO>

“PM’s address at the 66th Session of the United Nations General Assembly.” (2011). **The Hindu** (24 September). Accessed May 8, 2015. Available from <http://www.thehindu.com/news/resources/pms-address-at-the-66th-session-of-the-united-nations-general-assembly/article2482449.ece>

Jones, Steve. (n.d.). **US Foreign Policy After 9/11: Obvious Changes, Subtle Similarities**. Accessed May 1, 2015. Available from <http://usforeignpolicy.about.com/od/defense/a/Us-Foreign-Policy-After-9-11.htm>